

5. HAFTA

HOŞ GELDİNİZ

ALT BAŐLİKLER

- Uzun Ünlü
- Yabancı Özel Adların Yazılışı
- Deyimlerin Yazılışı
- Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler
- Sayıların Yazılışı
- Ünsüz Uyumu
- Ünlü Düşmesi

- DEĐERLENDİRME

UZUN ÜNLÜ

Kökeni Türkçe olan kelimelerde bugün uzun ünlü yoktur.

Uzun ünlü, Arapça ve Farsçadan Türkçeye giren kelimelerde görülür:

adalet (ada:let), beraber (bera:ber), ifade (ifa:de), kaide (ka:ide), numune (numu:ne), sade (sa:de), şair (şa:ir) vb.

Ancak bu uzun ünlüler yazıda herhangi bir işaretle gösterilmez.

YABANCI ÖZEL ADLARIN YAZILIŞI

Latin Harflerini Kullanan Dillerdeki Özel Adlar

1. Latin harflerini kullanan dillerdeki özel adlar özgün biçimleriyle yazılır:

Beethoven, Byron, Cervantes, Chopin, Eminescu, Grimm, Horatius, Molière, Puccini, Rousseau, Shakespeare; Bologna, Buenos Aires, Iorga, Ile-de-France, Karlovy Vary, Latium, Loire, Mann, New York, Nice, Rio de Janeiro, Vaasa, Wuppertal vb.

Ancak Batı dillerinde kullanılan adların okunuşları ayrıç içinde gösterilebilir:

Shakespeare (Şekspir) vb.

YABANCI ÖZEL ADLARIN YAZILIŞI

Latin Harflerini Kullanan Dillerdeki Özel Adlar

2. Eskiden dilimize yerleşmiş bazı Batı kökenli kişi ve yer adları Türkçe söylenişlerine göre yazılır:

Napolyon, Şarlken, Şarl (Demirbaş Şarl); Atina, Brüksel, Cenevre, Londra, Marsilya, Münih, Paris, Roma, Selânik, Venedik, Viyana, Zürih; Hollanda, Letonya, Lüksemburg vb.

3. Yabancı özel adlardan türetilmiş akım adları Türkçe söylenişlerine göre yazılır:

Dekartçılık, Epikürcülük, Kalvenci, Kalvencilik, Kalvenizm, Kartezyenizm, Lüterci, Lütercilik, Marksçılık, Marksist, Marksizm vb.

YABANCI ÖZEL ADLARIN YAZILIŞI

Latin Harflerini Kullanan Dillerdeki Özel Adlar

4. Ait olduğu dilde ayrı yazılan yer adları Türkçede de ayrı yazılır:

Buenos Aires, Frankfurt am Main, Freiburg im Breisgau, Hyde Park, Mont Blanc, New Orleans, New York, Rio de Janeiro, San Marino, Wiener Neustadt, Titov Veles vb.

YABANCI ÖZEL ADLARIN YAZILIŞI

● Arapça ve Farsça Özel Adlar

Kökeni Arapça ve Farsça olan kişi ve yer adları Türkçenin ses ve yapı özelliklerine göre yazılır:

Ahmet, Bedrettin, Fuat, Mehmet, Necmettin, Nizamettin, Ömer, Rıza, Saadettin; Cezayir, Fas, Filistin, Mısır, Suudi Arabistan; Bağdat, Cidde, Erdebil, Halep, İsfahan, İskenderiye, Medine, Mekke, Şam, Şiraz, Tahran, Tebriz, Trablusgarp vb.

YABANCI ÖZEL ADLARIN YAZILIŞI

Yunanca Özel Adlar

Yunanca adlar yazılırken Yunan harflerinin ses değerlerini karşılayan Türk harfleri kullanılır:

Homeros, Herodotos, Euripides, Pindaros, Solon, Sokrates, Aristoteles, Platon, Venizelos, Karamanlis, Papandreu, Onasis vb.

YABANCI ÖZEL ADLARIN YAZILIŞI

Yunanca Özel Adlar

Yunanca adlar yazılırken Yunan harflerinin ses değerlerini karşılayan Türk harfleri kullanılır:

*Homeros, Herodotos, E
Platon, Venizelos, Karama*

Ancak Herodotos, Sokrates, Aristoteles, Platon, Pythagoras, Eukleides adları dilimize Herodot, Sokrat, Aristo, Eflatun, Pisagor, Öklid biçimlerinde yerleşmiştir.

YABANCI ÖZEL ADLARIN YAZILIŞI

Rusça Özel Adlar

Rusça özel adlar yazılırken Rus harflerinin ses değerlerini karşılayan Türk harfleri kullanılır:

Bolşevik, Brejnev, Çaykovski, Çehov, Dostoyevski, Gogol, Gorbaçov, Ilminskiy, Ilyiç, Katayev, Klyaştorniy, Malov, Mendeleyev, Prokofyev, Puşkin, Şolohov, Tolstoy, Yeltsin; Moskova, Omsk, Orenburg, Petersburg, Volga, Yenisey vb.

YABANCI ÖZEL ADLARIN YAZILIŞI

Uzak Doğu Dillerindeki Özel Adlar

1. Çince adlar, Türkçede yerleşmiş biçimlerine göre yazılırlar:

Huangho, Kanton, Nankin, Pekin, Şanghai.

Çince soyadları küçük adlardan önce gelir. Soyadları çoklukla tek hecelidir, küçük adlar ise bir veya iki heceden oluşur. Bu adlar büyük harfle başlar; heceler arasına çizgi konur:

Sun Yat-sen, Lin Yu-tang. Yalnız Konfüçyüs gibi yaygınlık kazanmış adlar bitişik yazılır.

2. Japonca adlar da Türkçede yerleşmiş biçimlerine göre yazılır:

Tokyo, Hiroşima, Nagazaki, Osaka, Kyoto; Hirohito, Kayako Hayashi, Sbuishi Kato, Masao Mori.

YABANCI ÖZEL ADLARIN YAZILIŞI

Türk Devletleri ve Topluluklarındaki Özel Adlar

Türk devletleri ve topluluklarındaki kişi ve yer adları Türkçede yerleşmiş biçimlerine göre yazılır:

Azerbaycan, Özbekistan; Taşkent, Semerkant, Bakü, Bişkek; Abdullah Tukay, Abdürrauf Fıtrat, Bahtiyar Vahapzade, Baykonur, Cafer Cebbarlı, Cemal Kemal, Cengiz Aytmatov, İslam Kerimov, Muhtar Avazov, Osman Nasır vb.

DEYİMLERİN YAZILIŞI

Deyimler ayrı yazılır:

akıntıya kürek çekmek, çam devirmek, çanak tutmak, gönlünden geçirmek, göz atmak, kulak asmak, kulak vermek, çantada keklik, devede kulak, yağlı kuyruk, yüz görümlüğü vb.

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

A. Cümle Büyük Harfle Başlar

Örnek:

Ak akçe kara gün içindir.

Hayatta en hakiki mürşit ilimdir, fendir. (Atatürk)

Cümle içinde tırnak veya yay ayraç içine alınan cümleler büyük harfle başlar ve sonlarına uygun noktalama işareti (nokta, soru, ünlem vb.) konur:

Atatürk "Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!" diyor.

Anadolu kentlerini, köylerini (Köy sözünü de çekinerek yazıyorum.)

gezsek bile görmek için değil, kendimizi göstermek için geziyoruz.

(Nurullah Ataç)

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

A. Cümle Büyük Harfle Başlar

Örnek:

Ak akçe kara gün içindir.

Hayatta en hakiki mürşit ilimdir, fendir. (Atatürk)

Cümle içinde
sonlarına uyg

*Atatürk
Anadol
gezsek
(Nurulla*

İki çizgi arasındaki açıklama cümleleri büyük harfle başlamaz:

- ❖ *Bir zamanlar -bu zamanlar çok da uzak değildir, bundan on, on iki yıl önce- Türk saltanatının maddi sınırları uçsuz bucaksız denilecek kadar genişti. (Yakup Kadri Karaosmanoğlu)*
- ❖ *Bu sefer de onları -her zamanki yerlerinde bulmak ihtimaliyle- farkında olmadan aramıştım. (Ahmet Hamdi Tanpınar)*

başlar ve

diyor.

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

A. Cümle Büyük Harfle Başlar

İki noktadan sonra gelen cümleler büyük harfle başlar:

 Menfaat sandalyeye benzer: Başında taşırsan seni küçültür, ayağının altına alırsan yükseltir. (Cenap Şahabettin)

İki noktadan sonra cümle ve özel ad niteliğinde olmayan örnekler sıralandığında bunlar büyük harfle başlamaz:

 Bu eskiliği siz de çok evde görmüşsünüzdür: duvarlarda çiviler, çivi yerleri, lekeler... (Memduh Şevket Esenal)

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

A. Cümle Büyük Harfle Başlar

İki noktadan sonra gelen cümleler büyük harfle başlar:

İki nok
büyük

Rakamla başlayan cümlelerde rakamdan sonra gelen kelime özel ad değilse büyük harfle başlamaz:

- ❖ 2007 yılında Türk Dil Kurumunun 75. yılını kutladık.

Örnek niteliğindeki kelimelerle başlayan cümlede de ilk harf büyük yazılır:

- ❖ "Banka, bütçe, devlet, fındık, kanepeler, menekşe, şemsiye" gibi yüzlerce kelime, kökenleri yabancı olmakla birlikte artık dilimizin malı olmuştur.
- ❖ "Et-, ol-" fiilleri, dilimizde en sık kullanılan yardımcı fiillerdir.

...a alırsan

...la bunlar

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

B. Dizeler Büyük Harfle Başlar

*Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi.
(Muhibbi)*

*Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
(Mehmet Akif Ersoy)*

*Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik.
(Yahya Kemal Beyatlı)*

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

C. Özel Adlar Büyük Harfle Başlar

1 Kişi adlarıyla soyadları büyük harfle başlar:

Mustafa Kemal Atatürk, İsmet İnönü, Kâzım Karabekir, Ahmet Haşim, Sait Faik Abasıyanık, Yunus Emre, Karacaoğlan, Aşık Ömer, Wolfgang von Goethe, Vilhelm Thomsen vb.

Takma adlar da büyük harfle başlar:

Muhibbi (Kanuni Sultan Süleyman), Demirtaş (Ziya Gökalp), Tarhan (Ömer Seyfettin), Aka Gündüz (Hüseyin Avni, Enis Avni), Kirpi (Refik Halit Karay), Deli Ozan (Faruk Nafiz Çamlıbel), Server Bedi (Peyami Safa), İrfan Kudret (Cahit Sıtkı Tarancı), Mehmet Ali Sel (Orhan Veli Kanık) vb.

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

2

Kişi adlarından önce ve sonra gelen unvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar:

Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk, Kaymakam Erol Bey, Dr. Alâaddin Yavaşca; Sayın Prof. Dr. Hasan Eren; Mustafa Efendi, Zeynep Hanım, Bay Ali Çiçekçi; Mareşal Fevzi Çakmak, Yüzbaşı Cengiz Topel; Mimar Sinan, Fatih Sultan Mehmet, Genç Osman, Deli Petro vb.

Akrabalık adı olup lakap veya unvan olarak kullanılan kelimeler büyük harfle başlar:
Baba Gündüz, Dayı Kemal, Hala Sultan, Nene Hatun; Gül Baba, Susuz Dede, Telli Baba vb.

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

2

Kişi adlarından önce ve sonra gelen unvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar:

Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk, Kaymakam Erol Bey, Dr. Alâaddin Yavaşça; Sayın Prof. Dr. Hasan Eren; Mustafa Efendi, Zeynep Hanım, Bay Ali Çiçekçi; Mareşal Fevzi Çakmak, Yüzbaşı Cengiz Topel; Mimar Sinan, Fatih Sultan Mehmet, Genç Osman, Deli Petro vb.

Akrabalık adı olup lakap veya unvan olarak kullanılan kelimeler küçük harfle başlar:
Baba Gündüz, Dayı Kemal, Hala Sultan, Baba vb.

Akrabalık bildiren kelimeler küçük harfle başlar:

❖ *Tülay ablama gittim. Ayşe teyzemin keki çok güzel.*

başlar:
elli

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

3 Cümle içinde özel adın yerine kullanılan makam veya unvan sözleri büyük harfle başlar: *Uzak Doğu'dan gelen heyeti Vali dün kabul etti.*

4 Saygı bildiren sözlerden sonra gelen ve makam, mevki, unvan bildiren kelimeler büyük harfle başlar:

*Sayın Bakan,
Sayın Başkan,
Sayın Rektör,
Sayın Vali,*

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

- 5 Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar: *Boncuk, Fındık, Minnoş, Pamuk vb.*
- 6 Millet, boy, oymak adları büyük harfle başlar: *Alman, Arap, İngiliz, Japon, Rus, Türk; Kazak, Kırgız, Oğuz, Özbek, Tatar; Hacımusalı, Karakeçili vb.*
- 7 Dil ve lehçe adları büyük harfle başlar: *Türkçe, Almanca, İngilizce, Rusça, Arapça; Oğuzca, Kazakça, Kırgızca, Özbekçe, Tatarca vb.*
- 8 Devlet adları büyük harfle başlar: *Türkiye Cumhuriyeti, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Amerika Birleşik Devletleri, Suudi Arabistan, Azerbaycan, Kırım Özerk Cumhuriyeti vb.*
- 9 Din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını bildiren sözler büyük harfle başlar: *Müslümanlık, Müslüman; Hristiyanlık, Hristiyan; Musevilik, Musevi; Budizm, Budist; Hanefilik, Hanefi; Katoliklik, Katolik vb.*

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

10

Din ve mitoloji ile ilgili özel adlar büyük harfle başlar: *Tanrı, Allah, İlah, Cebrail, Zeus, Osiris, Kibele vb.*

11

Gezegen ve yıldız adları büyük harfle başlar: *Merkür, Neptün, Satürn; Halley vb.*

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

12 Düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamlar bildirdiğinde doğu ve batı sözlerinin ilk harfleri büyük yazılır: *Batı medeniyeti, Doğu mistisizmi vb.*

13 Yer adları (kıtta, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) büyük harfle başlar: *Afrika, Asya; Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu; İstanbul, Taşkent; Turgutlu, Ürgüp; Akçaköy, Çayırbağı; Bahçelievler, Kızılay, Sarıyer vb.*

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

14 Yer adlarında ilk isimden sonra gelen ve deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar:

Ağrı Dağı, Aral Gölü, Asya Yakası, Çanakkale Boğazı, Dicle Irmağı, Ege Denizi, Erciyes Dağı, Fırat Nehri, Süveyş Kanalı, Tuna Nehri, Van Gölü, Zigana Geçidi vb.

Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar:

Konya ili, Etimesgut ilçesi, Uzungöl beldesi, Taflan köyü vb.

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

15

Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak kelimeleri büyük harfle başlar:

Halit Rifat Paşa Mahallesi, Yunus Emre Mahallesi, Karaköy Meydanı, Zafer Meydanı, Gazi Mustafa Kemal Bulvarı, Ziya Gökalp Bulvarı, Nene Hatun Caddesi, Cemal Nadir Sokağı, İnkılap Sokağı vb.

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

- 16 Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar: *Dolmabahçe Sarayı, İshakpaşa Sarayı, Çankaya Köşkü, Horozlu Han, Ankara Kalesi, Alanya Kalesi, Galata Köprüsü, Mostar Köprüsü, Beyazıt Kulesi, Zafer Abidesi, Bilge Kağan Anıtı vb.*
- 17 Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğunda, yer adının ilk harfi büyük yazılır: *Hisar'dan, Boğaz'dan, Köşk'e vb.*
- 18 Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar: *Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk Dil Kurumu, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Devlet Malzeme Ofisi, Milli Kütüphane, Çocuk Esirgeme Kurumu, Atatürk Orman Çiftliği, Çankaya Lisesi; Anadolu Kulübü, Mavi Köşe Bakkaliesesi; Türk Ocağı, Yeşilay Derneği, Muharip Gaziler Derneği, Emek İnşaat; Bakanlar Kurulu, Türk Dili Dergisi Yayın Danışma Kurulu, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı; Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü vb.*

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

- 19 Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adlarının her kelimesi büyük harfle başlar: *Medeni Kanun, Türk Bayrağı Tüzüğü, Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği vb.*
- 20 Kurum, kuruluş, kurul, merkez, bakanlık, üniversite, fakülte, bölüm, kanun, tüzük, yönetmelik ve makam sözleri asılları kastedildiğinde büyük harfle başlar: *Türkiye Büyük Millet Meclisi her yıl 1 Ekim'de toplanır. Bu yıl ise Meclis, yeni döneme erken başlayacak.*

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

19 Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adlarının her kelimesi büyük harfle başlar: *Medeni Kanun, Türk Bayrağı Tüzüğü, Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği vb.*

20 Kurum, tüzük, yönetmelik adları büyük harfle başlar: *Meclis, Kurum, tüzük, yönetmelik*

- ❖ Türk Dil Kurumu çalışmalarını titizlikle sürdürüyor. Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, Kurumun 21 Mayıs 2009 tarihinde Kars'ta düzenlediği toplantıda kullanıma açıldı.
- ❖ 2876 sayılı Kanun bu yıl yeniden gözden geçiriliyor.
- ❖ Yazarlara ödenecek telif ücreti, Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği'ne göre düzenlenmektedir.
- ❖ Yapılan işlem Yönetmelik'in 4'üncü maddesine aykırı düşmektedir.

kanun,
harfle
yıl ise

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

21 Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, beste vb.) her kelimesi büyük harfle başlar: *Nutuk, Safahat, Kendi Gök Kubbemiz, Anadolu Notları, Sinekli Bakkal; Türk Dili, Türk Kültürü, Varlık; Resmî Gazete, Hürriyet, Milliyet, Türkiye, Yeni Asır; Kaplumbağa Terbiyecisi; Yorgun Herkül; Saraydan Kız Kaçırma, Onuncu Yıl Marşı vb.*

 Özel ada dâhil olmayan gazete, dergi, tablo vb. sözler büyük harfle başlamaz: *Milliyet gazetesi, Türk Dili dergisi, Halı Dokuyan Kızlar tablosu vb.*

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

21

Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, beste vb.) her kelimesi büyük harfle yazılır. *Kitap, Gazete, Yorgun*

Kitap, makale, tiyatro eseri, kurum adı vb. özel adlarda yer alan kelimelerin ilk harfleri büyük yazıldığında ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de sözleriyle mı, mi, mu, mü soru eki küçük harfle yazılır:

- ❖ *Mai ve Siyah, Suç ve Ceza, Leyla ile Mecnun, Turfanda mı, Turfa mı?, Diyorlar ki, Dünyaya İkinci Geliş yahut Sır İçinde Esrar, Ya Devlet Başa ya Kuzgun Leşe, Ben de Yazdım, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu vb.*

Özel adın tamamı büyük yazıldığında ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de sözleriyle mı, mi, mu, mü soru eki de büyük harfle yazılır:

- ❖ *DİL VE TARİH-COĞRAFYA FAKÜLTESİ vb.*

c harfle
tablosu

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

- 22 Ulusal, resmî ve dinî bayramlarla anma ve kutlama günlerinin adları büyük harfle başlar: *Cumhuriyet Bayramı, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı, Nevruz Bayramı, Miraç Kandili; Anneler Günü, Öğretmenler Günü, Dünya Tiyatro Günü, 14 Mart Tıp Bayramı, Hıdırellez vb.*
- 23 Kurultay, bilgi şöleni, çalıştay, açık oturum vb. toplantıların adlarında her kelimenin ilk harfi büyük yazılır: *VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, Kitle İletişim Araçlarında Türkçenin Kullanımı Bilgi Şöleni, Karamanlı Türkçesi Araştırmaları Çalıştayı vb.*
- 24 Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar: Kurtuluş Savaşı, Millî Mücadele, Cilalı Taş Devri, İlk Çağ, Lale Devri, Cahiliye Dönemi, Buzul Dönemi, Millî Edebiyat Dönemi, Servetifünun Dönemi'nin, Tanzimat Dönemi'nde vb. *dist; Hanefilik, Hanefî; Katoliklik, Katolik vb.*

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

25 Özel adlardan türetilen bütün kelimeler büyük harfle başlar:
Türklük, Türkleşmek, Türkçü, Türkçülük, Türkçe, Avrupalı, Avrupalılaştırmak, Asyalılık, Darvinci, Konyalı, Bursalı vb.

Daha fazla bilgi için butonlara tıklayınız.

26 Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde sadece özel adlar büyük harfle başlar: *Antep fıstığı, Brüksel lahanası, Frenk gömleği, Hindistan cevizi, İngiliz anahtarı, Japon gülü, Maraş dondurması, Van kedisi vb.*

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

Ç. Belirli Bir Tarih Bildiren Ay ve Gün Adları Büyük Harfle Başlar:

29 Mayıs 1453 Salı günü, 29 Ekim 1923, 28 Aralık 1982'de göreve başladı. Lale Festivali 25 Haziran'da başlayacak.

Belirli bir tarihi belirtmeyen ay ve gün adları küçük harfle başlar:

Okullar genellikle eylülün ikinci haftasında öğretime başlar. Yürütme Kurulu toplantılarını perşembe günleri yaparız.

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

D. Tabela, levha ve levha niteliğindeki yazılarda geçen kelimeler büyük harfle başlar:

Giriş, Çıkış, Müdür, Vezne, Başkan, Doktor, Otobüs Durağı, Dolmuş Durağı, Şehirler Arası Telefon, 3. Kat, 4. Sınıf, 1. Blok vb.

E. Kitap, bildiri, makale vb.nde ana başlıktaki kelimelerin tamamı, alt başlıktaki kelimelerin ise yalnızca ilk harfleri büyük olarak yazılır.

F. Kitap, dergi vb.nde bulunan resim, çizelge, tablo vb.nin altında yer alan açıklayıcı yazılar büyük harfle başlar.

Açıklayıcı yazı, cümle niteliğinde değilse sonuna nokta konmaz.

SAYILARIN YAZILIŞI

1. Sayılar harflerle de yazılabilir:

bin yıldan beri, on dört gün, haftanın beşinci günü, üç ayda bir, yüz soru, iki hafta sonra, üçüncü sınıf vb.

Buna karşılık saat, para tutarı, ölçü, istatistik verilere ilişkin sayılarda rakam kullanılır: *17.30'da, 11.00'de, 1.500.000 lira, 25 kilogram, 150 kilometre, 15 metre kumaş, 1.250.000 kişi vb.*

Saatler ve dakikalar metin içinde yazıyla da yazılabilir: *saat dokuzu beş geçe, saat yediye çeyrek kala, saat sekizi on dakika üç saniye geçe, mesela saat onda vb.*

Dört veya daha çok basamaklı sayıların kolay okunabilmesi amacıyla içinde geçen bin, milyon, milyar ve trilyon sözleri harfle yazılabilir: *1 milyar 500 milyon kişi, 3 bin 255 kalem, 8 trilyon 412 milyar vb.*

SAYILARIN YAZILIŞI

2. Birden fazla kelimededen oluŐan sayılar ayrı yazılır:

 iki yüz, üç yüz altmış beş, bin iki yüz elli bir vb.

3. Para ile ilgili iŐlemlerle senet, çek vb. ticari belgelerde geçen sayılar bitişik yazılır:

 650,35 (altıyüzelliTL, otuzbeŐkr.)

4. Yüzde ve binde iŐaretleri yazılırken sayılarla iŐaret arasında boşluk bırakılmaz:

 %25, ‰50 vb.

5. Adları sayılardan oluŐan iskambil oyunları bitişik yazılır:

 altmışaltı, elli bir, yirmibir vb.

SAYILARIN YAZILIŞI

6. Romen rakamları tarihî olaylarda, yüzyıllarda, hükümdar adlarında, tarihlerde ayların yazılıőında, kitap ve dergi ciltlerinde, kitapların asıl bölümlerinden önceki sayfaların numaralandırılmasında, maddelerin sıralandırılmasında kullanılır:

 II. Dünya Savaşı; XX. yüzyıl; III. Selim, XIV. Louis, II. Wilhelm, V. Karl, VIII. Edward; 1.XI.1928; I. Cilt; I) ... II) ... vb.

7. Dört veya daha çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur:

 4.567, 326.197, 49.750.812, 28.434.250.310.500 vb.

8. Sayılarda kesirler virgülle ayrılır:

 15,2 (15 tam, onda 2); 5,26 (5 tam, yüzde 26) vb.

SAYILARIN YAZILIŞI

9. Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir.

Rakamla gösterilmesi durumunda ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak derece gösteren ek yazılır: 15., 56., XX., 15'inci, 56'ncı, XX'nci vb.

Sıra sayıları ekle gösterildiklerinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılır, ayrıca nokta konmaz: 8.inci değil 8'inci, 2.nci değil 2'nci vb.

10. Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla yazılır:

 2'şer değil ikişer, 9'ar değil dokuzar, 100'er değil yüzer vb.

11. Bayağı kesirlere getirilecek ekler alttaki sayı esas alınarak yazılır:

 4/8'i (dört bölü sekizi), 1/2'si (bir bölü ikisi) vb.

12. Bir zorunluluk olmadıkça cümle rakamla başlamaz.

ÜNSÜZ UYUMU

Dilimizde sert ünsüzle biten kelimeler sert ünsüzle başlayan ekler alır:

 aç-tı, aş-çı, bak-tım, bas-kı, çiçek-ten, düş-kün, geç-tim, ipek-çi, seç-kin, seç-ti, süt-çü vb.

Yumuşak ünsüzle biten kelimeler ise yumuşak ünsüzle başlayan ekler alır:

 al-dı, an-dı, bil-gi, del-gi, göz-cü, ver-di, yol-da vb.

ÜNLÜ DÜŞMESİ

İki heceli bazı kelimeler ünlüyle başlayan bir ek aldıklarında ikinci hecelerindeki dar ünlüler düşer: *ağız / ağzı, alın / alını, bağır / bağırım, beniz / benzi, beyin / beynimiz, boyun / boynu, böğür / böğürüm, burun / burnu, geniz / genzi, göğüs / göğsün, gönül / gönlünüz, karın / karnı, oğul / oğlu; çevir- / çevril-, devir- / devril- vb.*

Ünlüyle başlayan ek aldıklarında vurgusuz orta hecesindeki dar ünlüsü düşen kelimelerle oluşturulan ikilemelerde ikinci kelimenin dar ünlüsü düşmez: *ağız ağıza, burun buruna, koyun koyuna (yatmak), omuz omuza, devirden devire, nesilden nesile, oğuldan oğula, şehirden şehire vb.*

İçeri, dışarı, ileri, şura, bura, ora, yukarı, aşağı gibi sözler ek aldıklarında sonlarında bulunan ünlüler düşmez: *içerde değil içeride, dışardan değil dışarıdan, ilerde değil ileride, şurda değil şurada, burda değil burada, orda değil orada, yukarda değil yukarıda, aşağıda değil aşağıda vb.*

Çoktan seçmeli soru

1. Seçenekler “düzeltme işareti” kullanım amacına göre gruplandırılırsa hangi seçenek gruplandırmanın dışında kalır?

- A) şûra
- B) hâkim
- C) resmîyet
- D) dinî
- E) hikâye

2. Aşağıdakilerden hangisinde sayıların yazımı doğru bir şekilde verilmiştir?

- A) 10'ar
- B) 12'inci
- C) 13/IV/2010
- D) 1500
- E) 18,48'de

3. Aşağıdakilerden hangisinde büyük harflerin yazımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmamıştır?

- A) Türk Dili Dergisi
- B) servetifünun şiiri
- C) Eski Türk Edebiyatı
- D) Kuruş
- E) Van Kedisi

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışlığı yoktur?

- A) Söylenenler demekki pek anlaşılamadı.
- B) Ya bu çalışmayı bitirirsin yada ...
- C) Bu iş bitmeyecek meğer ki siz de yardım edesiniz.
- D) Karşımıza geçmiş de bize bir şeyler anlatıyordu.
- E) İki de bir köye ne zaman gideceğiz diyordu.

5. Aşağıdakilerin cümlelerin hangisinde yazım yanlışlığı yapılmamıştır?

- A) Her yıl Atakanları beklemeğe alışmıştık.
- B) Kitapları inceliyorken birdenbire şaşırıverdi.
- C) Bize bir öneri ile gelirse dinliyeceğiz.
- D) Yarışmayı sonuna kadar başabaş götürmüştü.
- E) Çekirge gün boyu cırcır ötüp duruyordu.

6. Aşağıdaki alıntı kelimelerin hangisi doğru yazılmıştır?

- A) kulüp
- B) prođram
- C) kiritik
- D) mağma
- E) siteril

7. Satır sonunda kelimelerin bölünmesi ile ilgili misallerden hangisi doğrudur?

- A) Uzun- oğlu
- B) niha- i
- C) Ankara'- nın
- D) bal- arısı
- E) bel- kemiđi

8. Aşağıdaki kısaltmalardan hangisinde bir imla hatası yapılmıştır?

- A) Bugünkü derste mm'yle ilgili örnek verildi.
- B) THK'nin güzel çalışmalarına destek olalım.
- C) BOTAŞ'ta bahar hazırlıkları sürüyor.
- D) T.mize sahip çıkmalıyız.
- E) Son olarak kg'den söz edelim.

9. Aşağıdaki birleşik kelimelerin hangisi yanlış yazılmıştır?

- A) Türk lokumu
- B) hasta olmak
- C) açıkgöz
- D) dalga kıran
- E) elkızı

10. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde büyük-küçük harflerin yazımı konusunda herhangi bir yanlışlık yapılmamıştır?

- A) sırat köprüsü
- B) kirpi Ahmet
- C) Şerife bacı
- D) hristiyan
- E) cebrail

11. Aşağıdakilerden hangisinde kesme işaretiyle ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Marmara Denizi'nden
- B) Canım Türkiyem
- C) Çanakkale Şehitleri Anıtı'na
- D) Resmî Gazete'de
- E) Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığındaki

12. Seçenekler “düzeltme işareti” kullanım amacına göre gruplandırılırsa hangi seçenek gruplandırmanın dışında kalır?

- A) ferdî
- B) hâl
- C) millî
- D) tezgâh
- E) Hakkâri

13. Aşağıdakilerden hangisinde sayıların yazımı doğru bir şekilde verilmiştir?

- A) Yaş otuzbeş, yolun yarısı eder.
- B) 19,35'te
- C) 5'er
- D) 1750
- E) saat sekizi on dakika üç saniye geçe

14. Aşağıdakilerden hangisinde büyük harflerin yazımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmamıştır?

- A) Türk Dili Dergisi
- B) Resmî gazete
- C) eski Türk edebiyatı
- D) Hindistan Cevizi
- E) Dolar

Çoktan seçmeli soru

15. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışlığı yoktur?

- A) Çok üzüldüm oysa ki böyle olmasını istemezdim.
- B) Bir ömür boyu herşeye sabırla bakmış ki...
- C) Meyve yada sebze alacak mıydınız?
- D) Hafta sonu Alptekin de bizimle gelecek miydi?
- E) Devede kulak kadar bir hissemizde mi yok ki?

16. Aşağıdakilerin cümlelerin hangisinde yazım yanlışlığı yapılmamıştır?

- A) Yazının son bölümünü tamamlarken uyuyakalmıştı.
- B) Çanakkale'yi gezip anlıyanlar bahtiyar olacaktır.
- C) Musluk sabahtan beri şıpşıp akıyordu.
- D) Doğruları anlatmağa adayıvermişti kendisini.
- E) Yan yana geldiklerinde birden bire çarpıştılar.

17. Aşağıdaki alıntı kelimelerin hangisi doğru yazılmıştır?

- A) mağma
- B) psikolojik
- C) topograf
- D) etüd
- E) kiritik

18. Satır sonunda kelimelerin bölünmesi ile ilgili misallerden hangisi doğrudur?

- A) Kör- oğlu
- B) i- leriye
- C) Yeşilova' nın
- D) Türkistan'- dan
- E) 2010- da

19. Aşağıdaki kısaltmalardan hangisinde bir imla hatası yapılmıştır?

- A) T.C.yle gurur duyuyoruz.
- B) O, bu gibi konularda Kr'un bile hesabını yapardı.
- C) Av.ta bununla ilgili belgeler var mı?
- D) Bu paketlerin tanesi 100 g'dan hesaplandı.
- E) TCK'nın ilgili maddesi hakkında bilgi verdi.

20. Aşağıdaki birleşik kelimelerin hangisi yanlış yazılmıştır?

- A) dil bilgisi
- B) başüstüne
- C) sağol
- D) civankaşı (nakış)
- E) devetüyü (renk)

21. Aşağıdaki ifadelerde büyük-küçük harflerin yazımı konusunda hangisinde herhangi bir yanlışlık yapılmamıştır?

- A) Gül Baba
- B) deli ozan
- C) hala sultan
- D) Aziz dostum
- E) müslüman

Cevap Anahtarı

1-E	11-B
2-C	12-C
3-B	13-E
4-D	14-C
5-B	15-D
6-A	16-A
7-E	17-B
8-E	18-C
9-D	19-E
10-A	20-C
	21-A